

JAARVERSLAG 2019-2020

1. Inleiding

1.1. De Federale Deontologische Commissie (hierna "de Commissie" genoemd) werd opgericht bij de wet van 6 januari 2014 houdende oprichting van een Federale Deontologische Commissie en houdende de Deontologische Code voor openbare mandatarissen (hierna "de wet van 6 januari 2014" genoemd). De oprichting van de Commissie is een uitvloeisel van het Institutioneel Akkoord van 11 oktober 2011, dat tot de Zesde Staatshervorming heeft geleid.

De Commissie is samengesteld uit twaalf leden, van wie zes Nederlandstalige en zes Franstalige. Deze leden zijn ofwel voormalige magistraten, ofwel voormalige of dienstdoende universiteitsprofessoren, ofwel oud-leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers of van de Senaat, ofwel voormalige openbare mandatarissen zoals bepaald in artikel 2, 2° tot 10°, van de wet van 6 januari 2014.

Ten hoogste twee derden van de leden zijn van hetzelfde geslacht. De Commissie bestaat op heden uit 4 vrouwen en acht mannen.

1.2. De Commissie wordt ingesteld als een vast orgaan van de Kamer van volksvertegenwoordigers en heeft als taak om, op vraag van een openbaar mandataris, vertrouwelijke adviezen te verstrekken over een deontologische kwestie, dan wel algemene adviezen en aanbevelingen te formuleren op eigen initiatief of op verzoek van de Kamer, de Senaat of de regering. Ze kan ook vertrouwelijke adviezen verstrekken op verzoek van een minister of staatssecretaris.

1.3. Overeenkomstig artikel 13 van de wet van 6 januari 2014 stelt de Commissie een verslag van haar activiteiten op en presenteert ze dit jaarlijks aan de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Tijdens haar vergadering van 1 oktober 2018 besliste de Commissie om de periodes waarover de jaarverslagen gaan te laten sporen met de periodes van het Voorzitterschap van de Commissie, dat op 1 september van elk jaar wisselt. Dit jaarverslag heeft dus betrekking op de periode van 1 september 2019 tot en met 31 augustus 2020.

2. Samenstelling

Tijdens de vergadering van 10 februari 2020 werd de leden kennis gegeven van het ontslag van de heer Fred ERDMAN. De Commissie bedankt hem voor de waardevolle samenwerking sedert het begin van haar werkzaamheden.

De oproep tot kandidaten ter vervanging van de heer Fred ERDMAN verscheen in het *Belgisch Staatsblad* van 4 maart 2020.

Mevrouw Monica De CONINCK werd ten gevolge van een geheime stemming per brief omwille van de corona-maatregelen pas op 18 juni 2020 door de Kamer aangesteld in de categorie “voormalige Kamerleden en/of senatoren” (zie de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van 26 juni 2020).

3. Adviezen en aanbevelingen

Vertrouwelijke adviezen over specifieke kwesties

De Commissie ontving één verzoek om vertrouwelijk advies over een specifieke kwestie met betrekking tot een openbare mandataris.

De vraagsteller heeft zich overeenkomstig artikel 19, § 3, tweede lid, van de wet van 6 januari 2014 verzet tegen een anonieme bekendmaking van het door de Commissie uitgebrachte advies, maar op grond van artikel 17, § 1/1, vierde lid, eerste streepje, van de wet van 6 januari 2014, kan de Commissie meedelen dat haar advies werd gevraagd omtrent de cumulatie van een pensioen voor een lokaal uitvoerend mandaat met een wedde voor een openbaar mandaat.

Algemeen advies op eigen initiatief nr. 2020/1 van 9 juli 2020 aangaande het naleven van gedragsrichtlijnen in het kader van het beheersen van de Covid-19 pandemie

Aangezien de COVID-19 pandemie constant gepaard ging met heisa rond het naleven van door de overheid uitgevaardigde gedragsrichtlijnen, heeft de Commissie besloten om de mandatarissen waarvoor ze bevoegd is, te herinneren aan het belang van het naleven van de belangrijkste gedragsrichtlijnen in het kader van het beheersen van de COVID-19 pandemie (het regelmatig desinfecteren van de handen, het respecteren van de veiligheidsafstand van anderhalve meter en, zo dit niet kan, het dragen van een mondmasker, evenals het respecteren van de richtlijnen inzake quarantaine en buitenlandse reizen).

De federale parlementsleden en de federale openbare mandatarissen hebben volgens de Commissie allen een voorbeeldfunctie, zodat het opvolgen van de officiële gedragsrichtlijnen voor hen geldt als een deontologische plicht, zelfs al zouden die richtlijnen geen bindende kracht hebben.

De Commissie beschouwt het niet respecteren van de richtlijnen, evenals het niet doen respecteren ervan door de mensen die onder het gezag van voormelde personen staan, als een deontologische fout.

4. Opleiding “parlementaire deontologie” d.d. 9 oktober 2019

De Commissie heeft op vraag van de Conferentie van Voorzitters van de Kamer en de Voorzitster van de Senaat op 9 oktober 2019 een opleiding inzake deontologie ingericht voor de parlementsleden.

De vraag van de assemblees was er gekomen ter uitvoering van aanbeveling nr. vii van het Evaluatieverslag d.d. 28 maart 2014 uitgebracht in de 4de Evaluatiecyclus van GRECO (« *Groupe d’Etats contre la corruption* », orgaan van de Raad van Europa.

Mevrouw Françoise Tulkens stelde eerst de Commissie kort voor. De heer Luc Willems gaf daarna een overzicht van de verschillende codes waarmee de Commissie werkt, waarbij hij bleef stilstaan bij de inhoud en de handhaving van de Codes voor de leden van de Kamer en de Senaat. Hij overliep ook de door de Commissie uitgebrachte adviezen. Mevrouw Françoise Tulkens ging vervolgens dieper in op de procedurele aspecten aangaande de adviesaanvragen met veel aandacht voor de individuele adviesaanvragen die parlementsleden bij de Commissie kunnen doen. De heer Danny Pieters hield het slotwoord en modereerde een interessante vragenronde, waaruit de Commissie vooral onthoudt dat er bij veel parlementsleden vraag is naar concrete gedragsaanbevelingen.

51 parlementsleden hadden zich aangemeld; 32 parlementsleden waren aanwezig.

De deelnemers kregen een documentatiedossier en ook een afdruk van de slides.

5. Contacten met gelijkaardige instellingen

5.1 Netwerk voor parlementaire ethiek en deontologie van de parlementaire assemblees van de Francophonie

Nadat de Commissie aanwezig was op de stichtingsvergadering van het netwerk op 11 oktober 2019 in het Waals Parlement te Namen, heeft zij ter vergadering van 28 oktober 2019 beslist om geen stichtend lid maar enkel een gewoon lid van het Netwerk te zijn.

De website van het Netwerk, is terug te vinden op www.rfedp.org.

5.2 GRECO (« *Groupe d'Etats contre la corruption* », orgaan van de Raad van Europa)

Op 28 en 29 oktober 2020 hebben acht leden van de Commissie en het secretariaat een studiebezoek aan Straatsburg gebracht.

De Commissie werd er ontvangen bij GRECO.

De secretaris-generaal en een lid van het secretariaat stelden GRECO voor. Prof. Dr. Philippe Poirier, die regelmatig als expert voor GRECO optreedt, stelden de conclusies voor van zijn rechtsvergelijkend onderzoek aangaande parlementaire deontologie.

De GRECO was zo vriendelijk om na afloop een zaal ter beschikking te stellen zodat de Commissie ook haar maandelijkse vergadering kon houden.

Z.E. Dhr. Gilles HEYVAERT, Ambassadeur bij de Permanente Vertegenwoordiging van België organiseerde een werkdiner waarop vertegenwoordigers van de verschillende instellingen in Straatsburg het woord hebben genomen.

De leden van de Commissie hadden een lang onderhoud met het hoofd van het secretariaat van de subcommissie Deontologie van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa.

Tot slot werd een kort bezoek gebracht aan het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

6. Website

Sedert februari 2019 had de Commissie al een eigen url (www.fed-deontologie.be) die als doorverwijspagina met taalkeuze fungeerde voor de bestaande subsite op de website van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Wegens het gebrek aan inhoud op de webpagina vonden zoekmotoren hun weg niet naar de site van de Commissie. Daarop besliste de Commissie een volwaardige eigen website te laten maken. Deze site werd op 16 juli 2020 gelanceerd.

7. Rekeningen 2019 en dotatie 2020

De rekeningen 2019 van de Commissie werden door de commissie voor de Comptabiliteit van de Kamer gecontroleerd en goedgekeurd.

De Commissie kreeg voor 2020 een dotatie die 1 000 EUR kleiner was dan de dotatie voor 2019, nl. 149 000 EUR.

8. Conclusie

Het afgelopen werkingsjaar was er ten gevolge van de Covid pandemie eigenlijk maar een halfjaar.

Niettemin moet de Commissie vaststellen dat ze, ondanks de gerichte informatiecampagne en de opleiding parlementaire deontologie, in verhouding met het aantal federale openbare mandatarissen dat om advies kan verzoeken, nog steeds niet veel wordt bevraagd.

Met de lancering van een nieuwe en autonome website wenst de Commissie zelf haar toegankelijkheid verbeteren. Daarnaast zal de Commissie op een meer systematische wijze algemene adviezen op eigen initiatief uitbrengen teneinde de openbare mandatarissen te sensibiliseren voor het naleven van de deontologische en ethische regels. Individuele vertrouwelijke adviezen zullen in de toekomst ook telkens gepaard gaan met een algemeen advies op eigen initiatief waardoor alle openbare mandatarissen worden bereikt.

Wat de federale parlementsleden betreft, zou een verplichting voor het bevoegde orgaan van de assemblee om bij disciplinaire of deontologische kwesties de Commissie om een niet-bindend advies te verzoeken, er voor kunnen zorgen dat die kwesties tot bij de Commissie geraken.